

บทที่ 7

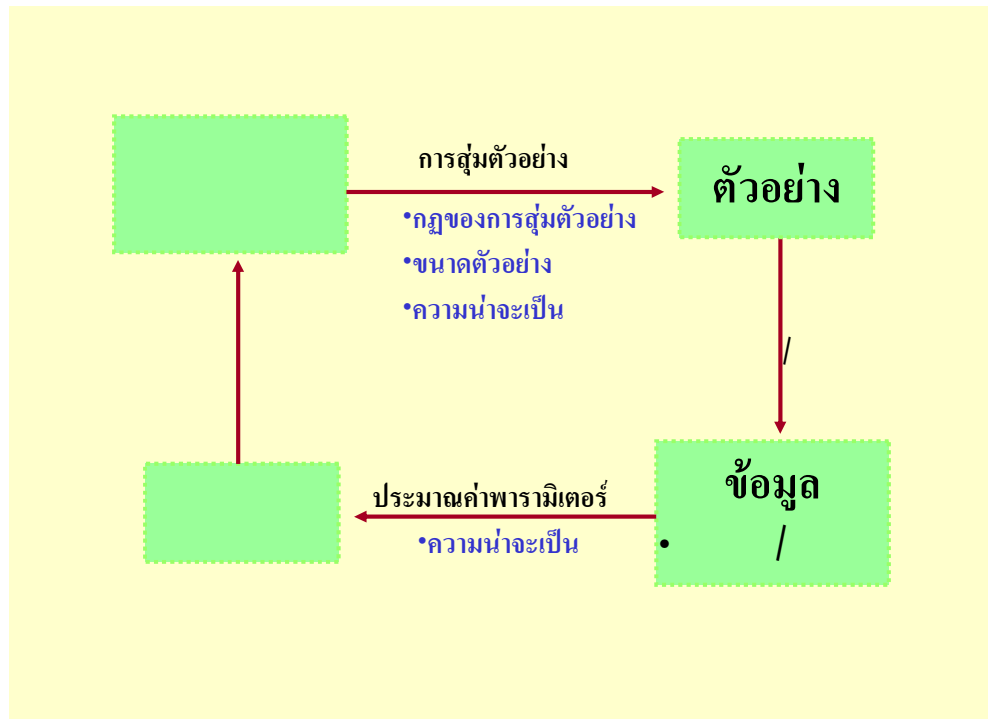
เทคนิคการสุ่มตัวอย่างเบื้องต้น

7.1 การสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling)

จากบทที่ผ่านมาได้กล่าวถึงการนำสถิติหลายๆเทคนิคมาใช้ในการควบคุมคุณภาพแล้ว
นั้น ในทางปฏิบัติสิ่งที่เป็นปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือ ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์นั้น มีวิธีการรวบรวม
อย่างไร จำนวนตัวอย่าง ควรเป็นเท่าใด ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์นั้น จะต้อง
สรุปเกี่ยวกับประชากรหรือกระบวนการผลิตได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ภายใต้เงื่อนไขของเวลาและ
ค่าใช้จ่ายที่จำกัด เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง(Sampling Techniques) นับว่าจะมีบทบาทสำคัญที่จะช่วย
แก้ปัญหาดังกล่าว ก่อนจะทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง ในเบื้องต้นจะต้องทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับนิยามศัพท์ต่างๆต่อไปนี้ก่อนเสมอ

- **(Population)** หมายถึง หน่วยที่ ให้ข้อมูลทั้งหมดที่กำลังศึกษาในขอบเขตที่สนใจหรืออาจหมายถึงกลุ่มของสิ่งทั้งหมดที่ให้ข้อมูลตามที่ต้องการศึกษา จำนวนหน่วยที่จะให้ข้อมูลนั้นใช้สัญลักษณ์ N
- **พารามิเตอร์(Parameter)** ค่าที่ประมวลได้จากข้อมูลของประชากรทั้งหมด นิยมใช้สัญลักษณ์เป็นอักษรกรีก เช่น ค่าเฉลี่ย(μ) ค่าความแปรปรวน(σ^2) เป็นต้น
- **ตัวอย่าง (Sampling)** ส่วนหนึ่งของประชากรที่ถูกเลือกมาศึกษา เพื่อต้องการประหยัดเวลาและลดค่าใช้จ่าย จำนวนตัวอย่างที่นำมาศึกษาใช้สัญลักษณ์ n
- **ค่าสถิติ (Statistic)** หมายถึงค่าที่ประมวลได้จากข้อมูลที่เป็นตัวอย่าง เช่น ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่า (s^2) เป็นต้น

เทคนิคการสุ่มตัวอย่างในทางสถิติจะยึดลักษณะของประชากรหรือหน่วยที่ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ

7.1 แสดงผังการเชื่อมโยงระหว่างประชากรกับตัวอย่างที่สุ่ม

การสุ่มตัวอย่างทางสถิติแบ่งการสุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 แบบ คือ การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นนี้จะไม่ได้ใช้หลักทางสถิติมากมาย เช่น การสุ่มแบบโควต้า การสุ่มแบบการใช้วิจารณญาณของผู้สุ่ม การสุ่มแบบเจาะจง และการสุ่มโดยบังเอิญ ซึ่งค่าที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิคดังกล่าว มาเป็นตัวแทนประชากรได้ไม่ดีและไม่สามารถอ้างอิงด้วยทฤษฎีทางสถิติได้ ส่วนการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น จะเป็นการสุ่มที่มีลักษณะและสามารถอ้างอิงด้วยทฤษฎีทางสถิติได้

การสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น หมายถึง การสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยมี

- 1) ทราบหน่วยที่จะให้ข้อมูล (N) ที่เป็นไปได้ทั้งหมด (All Possible Sample)
- 2) หน่วยข้อมูลแต่ละหน่วยที่เป็นไปได้ มีโอกาสที่จะถูกสุ่ม เป็นตัวอย่าง เป็นตัวแทนของประชากรและทราบความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยจะถูกสุ่ม
- 3) มีวิธีการสุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เพื่อให้ตัวอย่างมีโอกาสที่จะถูกสุ่มเท่าที่กำหนด

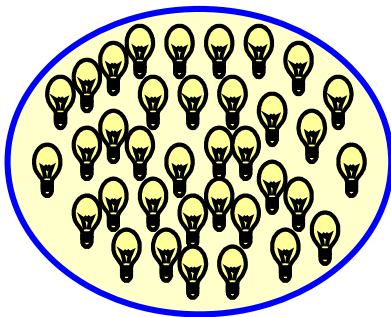
4) มีวิธีการประมาณค่าพารามิเตอร์อย่างเหมาะสม โดยใช้ค่าสถิติที่ได้จากตัวอย่าง
วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น จำแนกได้ 4

- . การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
- . การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling)
- . การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)
- . การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ในที่นี้จะขอกล่าวแต่ละวิธีพอสังเขป ะส่วนที่จะนำไปประยุกต์ใช้เท่านั้น

7.2 การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างขนาด n จากประชากรขนาด N หมายความว่าทุกๆ หน่วยที่ให้ข้อมูลในประชากรมีความน่าจะเป็นที่จะถูกสุ่มเป็นตัวอย่างเท่าๆกัน มีการสุ่ม 2 แบบ คือ การสุ่มแบบใส่คืน (With Replacement) มีความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยถูกสุ่มเป็น $\frac{1}{N}$ และการสุ่มแบบไม่ใส่คืน (Without Replacement) มีความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยจะถูกรสุ่มเป็น $\frac{1}{N}$ ซึ่งถ้าประชากรมีจำนวนอนันต์การสุ่มทั้ง 2 แบบจะมีความน่าจะเป็นที่จะถูกสุ่มใกล้เคียงกัน หรือเท่าๆกัน ลักษณะข้อมูลหรือตัวแปรที่ได้จากประชากรที่เหมาะสมในการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายนี้ควรมีลักษณะคล้ายๆ กันมีการกระจายของตัวแปรที่ศึกษาต่ำ เช่น ต้องการศึกษาอายุการใช้งานหลอดไฟยี่ห้อหนึ่ง หลอดไฟที่จะสุ่มมา เป็น ซึ่งใช้คนการผลิตเดียวกัน

ให้ X_i น อายุการใช้งานของหลอดไฟแต่ละหลอด
 $i = 1, 2, 3, \dots, N$
ข้อมูล

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างมีดังนี้

- 1) นวนตัวอย่าง n
- 2) กำหนดหมายเลขกำกับแก่หน่วยที่จะให้ข้อมูลทั้งหมดจำนวน N

3) สุ่มตัวอย่างโดยเทคนิคการจับสลาก หรือใช้ตารางเลขสุ่ม แล้วสุ่มจนครบจำนวน n หน่วย ตัวอย่างที่ต้องการ

การกำหนดขนาดตัวอย่างในการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

สุ่มตัวอย่างในการประมาณค่าเฉลี่ย คือ

$$n \geq \frac{NZ^2 \frac{s^2}{d^2}}{2} \quad \text{กรณีสุ่มแบบไม่ใส่คืน} \quad \dots\dots\dots(7.1)$$

$$n \geq \left[\frac{Z \frac{s}{d}}{2} \right]^2 \quad \text{กรณีสุ่มแบบใส่คืน} \quad \dots\dots\dots(7.2)$$

Z คือ ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของประชากร

d คือ ค่าคลาดเคลื่อนที่กำหนดให้ \bar{Y} แตกต่างจาก \bar{y} ที่แท้จริงไม่เกิน d

กรณีไม่ทราบ s^2 จะประมาณด้วย s^2 (1- α)100%

(α) เท่ากับ 0.05 สำหรับการกำหนดขนาดตัวอย่างเมื่อข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลสัดส่วน ตัวอย่าง คือ

$$n \geq \frac{Z^2 \hat{p}\hat{q}}{d^2} \quad \dots\dots\dots(7.3)$$

ตัวอย่าง 7.1 นมกล่อง UHT ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง แต่ละครั้งทางโรงเรียนจะ

1000 กล่องและคุณภาพของนมแต่ละกล่องจะเก็บไว้ได้นานไม่เกิน 2 ผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนเกิดข้อสงสัยว่านมที่สั่งซื้อจากบริษัทที่ซื้อในปัจจุบัน อาจจะมีปริมาณน้ำนมที่บรรจุในแต่ละกล่องไม่ได้มาตรฐานดังที่กล่าวอ้างไว้ข้างกล่อง เพื่อพิสูจน์ข้อสงสัยจึงสั่งให้ครูฝ่ายวิจัยในการตรวจสอบนมดังกล่าว

ฝ่ายวิจัยจึงใช้หลักการสุ่มตัวอย่าง เข้ามาช่วย

●ครูฝ่ายวิจัยจะต้องวางแผนการสุ่มตัวอย่างกล่องนมขึ้นมา เพื่อเป็นตัวแทนของนม

เนื่องจากเชื่อว่านมแต่ละกล่องมาจากแหล่งผลิตเดียวกันน่าจะมีปริมาณไม่แตกต่าง

จึงวางแผนสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายและ กำหนดขนาดตัวอย่างที่จะสุ่มตามสูตร

$$n \geq \frac{NZ^2}{Nd^2 + Z^2}$$

เนื่องจากไม่ทราบค่า s^2 ประมาณด้วย s^2 สุ่มตัวอย่างบางส่วน ก่อน
(Pilot Survey) กำหนดค่า $s^2 = 25$ ()² และยอมให้ค่าประมาณกับค่าจริงห่างกันไม่เกิน 1
95% 0.05 เปิดตารางการแจกแจงปกติได้ค่า
 $Z = 1.96$ จะได้

$$n \geq \frac{1000(1.96)^2(25)}{1000(1)^2 + (1.96)^2(25)} = 87.62 \text{ กล่อง}$$

สุ่ม 88 กล่อง

- สุ่มตัวอย่างด้วยการจับสลากตามหมายเลขกล่อง มาทั้งหมด 88 กล่อง
วัดค่าตัววัดขึ้นที่เรียกว่าข้อมูลที่เป็นตัวแทนคุณภาพของนมแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
ทางสถิติเช่น ใช้หลักสถิติในการทดสอบหรือประมาณค่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
ของครูฝ่ายวิจัย

7.3 การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling)

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยทุก ๆ k หน่วยตัวอย่าง
ตัวอย่างที่สุ่มได้ 1 ตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบนี้เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่ทำได้
ง่ายและสะดวก ใช้ได้ทั้งประชากรที่มีกรอบตัวอย่างและไม่มีกรอบตัวอย่าง ประชากรที่จะเลือกใช้
วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ ควรมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้

- 1) หน่วยตัวอย่างในประชากรมีลักษณะคล้ายๆ กัน เช่นเดียวกับกับประชากรที่ใช้
เทคนิคสุ่มอย่างง่าย
- 2) หน่วยตัวอย่างในประชากรมีลักษณะเรียงลำดับ (Order) ตามตัวแปรที่ศึกษาก็ได้
โดยค่าข้อมูลของทุกหน่วยตัวอย่างอาจเรียงจากมากไปน้อย หรือจากน้อยไปมาก
- 3) หน่วยตัวอย่างในประชากรมีลักษณะเป็นคาบ (Periodic) หรือเป็นระบบ

ถ้าประชากรมีลักษณะดังข้อ 1) การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบและการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจะ
ได้ผลคล้ายกัน ส่วนประชากรที่มีลักษณะแบบข้อ 2) และข้อ 3) การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบจะได้ผล
ดีกว่าการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบนี้เป็นวิธีการที่นิยมใช้ในอุตสาหกรรม
โดยเฉพาะการสุ่มตัวอย่างเพื่อการตรวจสอบในขณะผลิต

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ

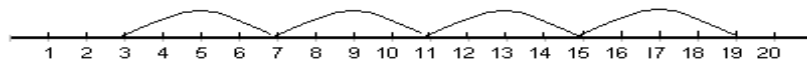
1) กำหนดขนาดตัวอย่าง n ที่จะสุ่มจากประชากรจำนวน N หน่วย และให้หมายเลขกำกับของประชากรแต่ละหน่วย 1 2 3N

2) $k = N/n$ (ค่าที่ได้อาจเป็นจำนวนเต็มหรือทศนิยมก็ได้) r คือหน่วยตัวอย่างแรกที่จะถูกสุ่ม ดังนั้นในการสุ่มตัวอย่างจะมีจำนวนตัวอย่างที่ถูกสุ่มได้เป็น $r, r+k, r+2k, \dots, r+jk$ $1 \leq r+jk \leq N$ $j = 0, 1, 2, \dots$

ตัวอย่าง 7.2 $N = 20$ ต้องการสุ่มตัวอย่าง ขนาด $n = 5$ กำหนดให้ $r = 3$

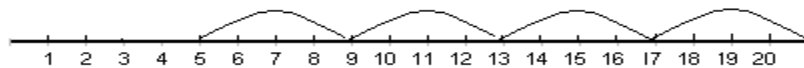
$r = 5$ จะมีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบได้อย่างไร

- ถ้า $r = 3$ $k = \frac{20}{5} = 4$ หน่วยที่จะเป็นตัวอย่างได้แก่ หมายเลข 3 7 11 15 19 7.1

7.1 การสุ่มตัวอย่างแบบเส้นตรง (Linear Systematic Sampling)

- ถ้า $r = 5$ $k = \frac{20}{5} = 4$ หน่วยที่จะเป็นตัวอย่างได้แก่ หมายเลข 5 9 13 17 21 ให้ได้หน่วยตัวอย่างไม่ครบตามต้องการ 7.2

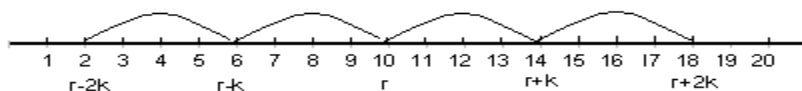

7.2 การสุ่มแบบมีระบบเส้นตรงแต่ได้จำนวนตัวอย่างไม่ครบตามต้องการ

3) ถ้า k เป็นจำนวนทศนิยมให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม หรือ กรณีสุ่มจำนวนตัวอย่างได้ไม่

n 7.2 อาจสุ่มโดยวิธีเดินหน้าหรือถอยหลัง (Forward - Backward) ก็ได้

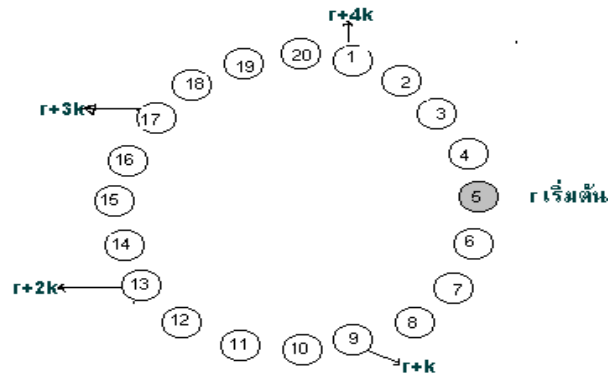
จากตัวอย่าง 7.2 เมื่อใช้วิธีการสุ่มแบบเดินหน้าหรือถอยหลัง กำหนดให้ $r = 10, N = 20, n = 5, k = 4$ จะได้ดังรูป 7.3

7.3 การสุ่มแบบมีระบบแบบเดินหน้าหรือถอยหลัง(Forward-Backward)

4) ถ้า k เป็นจำนวนทศนิยมให้ปัดเป็นจำนวนเต็ม หรือ กรณีสุ่มจำนวนตัวอย่างได้ไม่

n จะแก้ปัญหาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบวงกลม (Circular Systematic Sampling) ก็ได้ ซึ่ง
 บข้อมูลที่จัด เป็นวงกลมอีกด้วย $r = 5, N = 20, n = 5, k = 4$ หน่วย
 ตัวอย่างที่จะถูกสุ่มแบบวงกลม 7.4

7.4 การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบวงกลม (Circular Systematic Sampling)

การหาขนาดตัวอย่างในการสุ่มแบบมีระบบ สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างเพื่อ
 ประมาณค่าเฉลี่ยคือ

$$n = \frac{NS^2}{\frac{(N-1)d^2}{4} + S^2} \dots\dots\dots(7.4)$$

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณสัดส่วนคือ

$$n = \frac{N \hat{p} \hat{q}}{\frac{(N-1)d^2}{4} + \hat{p} \hat{q}} \dots\dots\dots(7.5)$$

7.4 การสุ่มตัวอย่างแบบมีชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เป็นการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละชั้นภูมิของ
 ประชากรถูกแบ่งออกเป็นชั้นภูมิ (Stratum) สำหรับหลักการแบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิที่สำคัญ
 คือ หน่วยตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิไม่ซ้ำกันแต่หน่วยตัวอย่างในชั้นภูมิเดียวกันจะมีความคล้ายกัน
 (Homogeneity Within Stratum)และมีความแตกต่างมากที่สุดระหว่างชั้นภูมิ (Heterogeneity
 Between Stratum) หมายถึง กลุ่มของหน่วยตัวอย่างที่
 คล้ายกัน ซึ่ง ส่งผลให้เกิดค่าของตัวแปรที่สนใจใกล้เคียงกัน
 การแบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรได้อย่าง
 เช่น

- ต้องการศึกษานโยบายในการประหยัดพลังงานของโรงงานอุตสาหกรรม แบ่งโรงงานอุตสาหกรรมออกเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ กำหนดให้ขนาดของโรงงานเป็นชั้นภูมิ เพราะว่า ของโรงงานจะส่งผลต่อใช้พลังงานและขนาดโรงงานเดียวกันคาดว่าจะมีปริมาณการใช้พลังงานใกล้เคียงกัน หรือ
- ต้องการศึกษาระดับผลผลิตที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตของโรงงาน มีการผลิตอยู่ 3 ผลิตภัณฑ์ คือ ผลิตภัณฑ์เข้า ผลิตภัณฑ์ขายและผลิตภัณฑ์ ให้แต่ละผลิตภัณฑ์เป็นชั้นภูมิ เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าช่วงเวลาหรือผลิตภัณฑ์จะมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน เป็นต้น

วิธีการสุ่ม

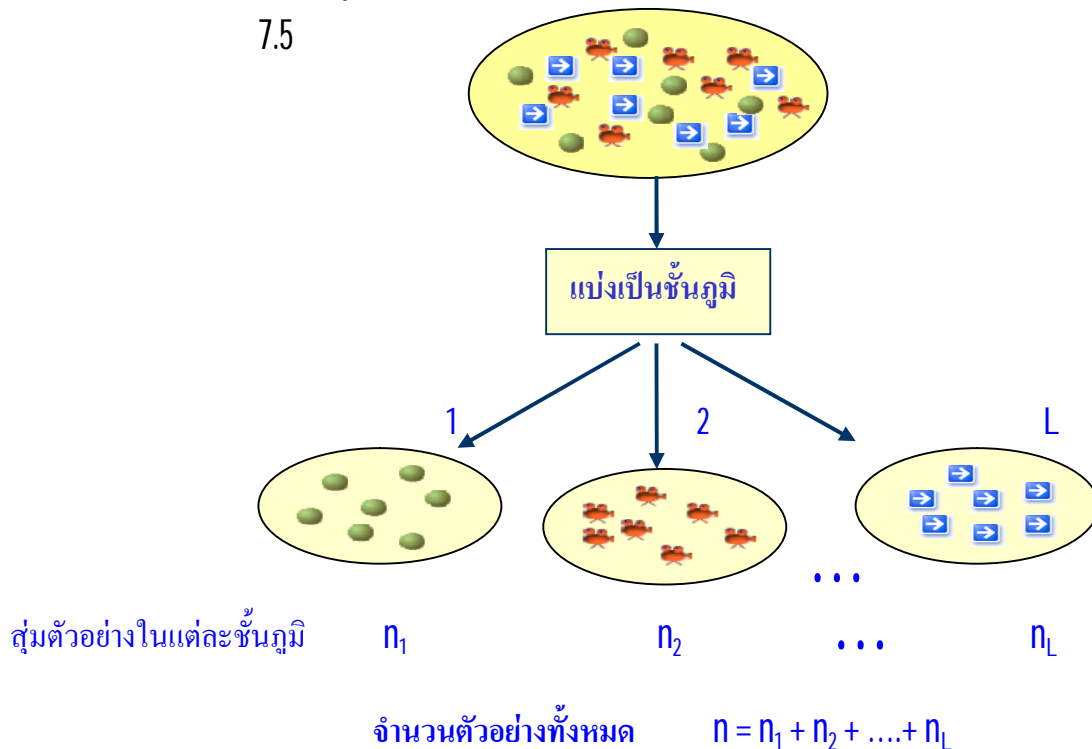
- 1) L ชั้น และกำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ = n_h

$$h = 1, 2, 3, \dots, L$$

$$\sum_{h=1}^L n_h = n$$

- 2) ในแต่ละชั้นภูมิจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย หรือวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบก็ได้ ดัง

7.5

7.5 การสุ่มตัวอย่างแบบมีชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ให้ h	$h = 1, 2, 3, \dots, L$
N_h	จำนวนหน่วย h
n_h	คือ จำนวนหน่วยตัวอย่างที่สุ่มในชั้นภูมิที่ h
S_h	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่สนใจใน h
C_h	ต้นทุนที่ใช้ในชั้นภูมิที่ h

การคำนวณตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ (n_h)

ในทางปฏิบัติ การหาค่า n_h ในแต่ละชั้นภูมิควรปฏิบัติดังนี้

- 1) สุ่มตัวอย่างมากกว่า จากชั้นภูมิที่ใหญ่กว่า
- 2) สุ่มตัวอย่างมากกว่า จากชั้นภูมิที่มีความแปรปรวนภายในมากกว่า
- 3) สุ่มตัวอย่างมาจากชั้นภูมิที่ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยถูกกว่า

การหาจำนวนตัวอย่างที่สุ่มในแต่ละชั้นภูมิ (n_h) เมื่อกำหนดค่าใช้จ่ายคงที่ (C) ได้จากสูตร

$$n_h = \frac{N_h S_h / \sqrt{C_h}}{\sum_{h=1}^L (N_h S_h / \sqrt{C_h})} \times n \quad \dots\dots\dots(7.6)$$

ถ้าค่าใช้จ่ายในแต่ละหน่วยตัวอย่างเท่ากัน จะหาจำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิได้จากสูตร

$$n_h = \frac{n N_h S_h}{\sum_{h=1}^L N_h S_h} \quad \dots\dots\dots(7.7)$$

จำนวนตัวอย่างทั้งหมด (n) $n = n_1 + n_2 + \dots + n_L$

การหาจำนวนตัวอย่างสำหรับสัดส่วน เมื่อกำหนด n n_h

$$n_h = n \left(\frac{N_h \sqrt{P_h Q_h}}{\sum N_h \sqrt{P_h Q_h}} \right) \quad \dots\dots\dots(7.8)$$

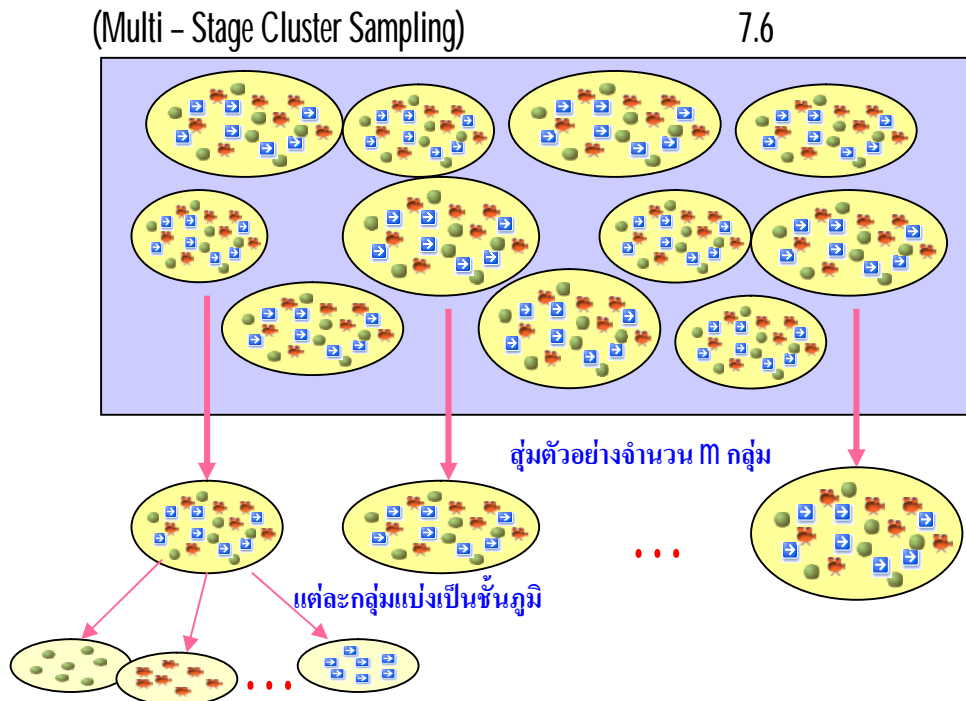
การหาจำนวนตัวอย่างสำหรับสัดส่วน เมื่อกำหนด C n_h

$$n_h = n \left(\frac{N_h \sqrt{P_h Q_h / C_h}}{\sum N_h \sqrt{P_h Q_h / C_h}} \right) \quad \dots\dots\dots(7.9)$$

2 สูตรต้องทราบ P_h แทนสัดส่วนของทุกหน่วยในชั้นภูมิ h $Q_h = 1 - P_h$

7.1.4 การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มใช้เมื่อประชากรมีขนาดใหญ่มาก แต่ในขณะที่ต้องการให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับประชากรมากที่สุด ในการสุ่มตัวอย่างจะทำการแบ่งประชากรออกเป็น M กลุ่ม โดยหน่วยตัวอย่างภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มมีลักษณะคล้ายกัน และต่างกลุ่มกันจะมีลักษณะคล้ายกัน แล้วจึงสุ่มตัวอย่างจำนวน M กลุ่ม เรียกว่า การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มชั้นเดียว (Single - Stage Cluster Sampling) แต่ถ้าขนาดประชากรในแต่ละกลุ่มยังมีขนาดใหญ่ ต้องการแบ่งกลุ่มย่อยออกเป็นครั้งที่สอง แล้ว สุ่มตัวอย่างจะเรียกการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม 2 (Two - Stage Cluster Sampling) หรือต้องการย่อยลงไปอีกเรื่อยๆ ก็จะเป็นการสุ่มแบบหลาย (Multi - Stage Cluster Sampling)

7.6 การสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

การสุ่มตัวอย่างทั้ง 4 แบบ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ที่นิยมใช้
 3 คือ การสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายและ
 การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ การสุ่มตัวอย่างอย่าง พบว่ามีการนำมาใช้
 มากกว่า เพราะลักษณะหน่วยข้อมูล เทคนิคดังกล่าว
 จะเห็นว่าการกำหนดค่า n ในแต่ละเทคนิคนั้นจะมีสูตรที่แตกต่างกันและแต่
 ข้อจำกัดต่างกัน เช่น บางสูตรต้องทราบค่า ความแปรปรวนของข้อมูล นับว่าเป็นเรื่อง
 ที่จะทราบค่าดังกล่าว มีนักสถิติบางท่านได้สร้างตารางสำเร็จรูปไป
 ขนาดตัวอย่างงานวิจัยขึ้น เช่น ตารางของ Taro Yamane R.V Krejcie and D.W.
 Morgan แต่ละตารางจะมีเงื่อนไขและวิธีการใช้แตกต่างกัน 7.1 7.3

7.1 กำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane

95%

	ขนาดตัวอย่างตามความคลาดเคลื่อน					
	±1%	±2%	±3%	±4%	±5%	±10%
500	b	b	b	b	222	83
1,000	b	b	b	385	286	91
1,500	b	b	638	441	361	94
2,000	b	b	718	476	333	95
2,500	b	1,250	769	500	345	96
3,000	b	1,364	811	517	353	97
3,500	b	1,458	843	530	359	97
4,000	b	1,538	870	541	364	98
4,500	b	1,607	891	549	367	98
5,000	b	1,667	909	556	370	98
6,000	b	1,765	938	566	375	98
7,000	b	1,842	959	574	378	99
8,000	b	1,905	976	580	381	99
9,000	b	1,957	989	584	383	99
10,000	5,000	2,000	1,000	588	385	99
15,000	6,000	2,143	1,034	600	390	99
20,000	6,667	2,222	1,053	606	392	100
25,000	7,143	2,273	1,064	610	394	100
50,000	8,333	2,381	1,087	617	397	100
100,000	9,091	2,439	1,099	621	398	100
มากกว่า 100,000	10,000	2,500	1,111	625	400	100

: b ใช้ไม่ได้ ข้อมูลหรือค่าสังเกตที่ได้จะต้องเป็นมาตรวัดแบบช่วง (Interval Scale)

7.2 กำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane

99%

	ขนาดตัวอย่างตามความคลาดเคลื่อน				
	±1%	±2%	±3%	±4%	±5%
500	b	b	b	b	b
1,000	b	b	b	b	474
1,500	b	b	b	726	563
2,000	b	b	b	826	621
2,500	b	b	b	900	622
3,000	b	b	1,364	958	692
3,500	b	b	1,458	1,003	716
4,000	b	b	1,539	1,041	735
4,500	b	b	1,607	1,071	750
5,000	b	b	1,667	1,098	763
6,000	b	2,903	1,765	1,139	783
7,000	b	3,119	1,842	1,171	798
8,000	b	3,303	1,905	1,196	809
9,000	b	3,462	1,957	1,216	818
10,000	b	3,600	2,000	1,233	826
15,000	b	4,091	2,143	1,286	849
20,000	b	4,390	2,222	1,314	861
25,000	11,842	4,592	2,273	1,331	869
50,000	15,517	5,056	2,381	1,368	884
100,000	18,367	5,325	2,439	1,387	892
	22,500	5,625	2,500	1,406	900

: b ใช้ไม่ได้

7.3 ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ R.V. Krejcie D.W. Morgan

	ตัวอย่าง		ตัวอย่าง		ตัวอย่าง		ตัวอย่าง
10	10	150	108	460	210	2,000	322
15	14	160	113	480	214	2,200	327
20	19	170	118	500	217	2,400	331
25	24	180	123	550	226	2,600	335
30	28	190	127	600	234	2,800	338
35	32	200	132	650	242	3,000	341
40	36	210	136	700	248	3,500	345
45	40	220	140	750	254	4,000	351
50	44	230	144	800	260	4,500	354
55	48	240	148	850	265	5,000	357
60	52	250	152	900	269	6,000	361
65	56	260	155	950	274	7,000	364
70	59	270	159	1,000	278	8,000	367
75	63	280	162	1,100	285	9,000	368
80	66	290	165	1,200	291	10,000	370
85	70	300	169	1,300	297	15,000	375
90	73	320	175	1,400	302	20,000	377
95	76	340	181	1,500	306	30,000	379
100	80	360	186	1,600	310	40,000	380
110	86	380	191	1,700	313	50,000	381
120	92	400	196	1,800	317	75,000	382
130	97	420	201	1,900	320	100,000	384
140	103	440	205				

3 ตารางข้างต้นส่วนมากจะใช้กับงานวิจัยเชิงสำรวจ สำหรับการวิจัยหรือการสุ่มตัวอย่างในโรงงานอุตสาหกรรมนั้น จะมีวัตถุประสงค์ 2 1. สุ่มตัวอย่างเพื่อการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ขณะผลิต 2. สุ่มตัวอย่างเพื่อประกันคุณภาพผลิตภัณฑ์ ประกอบกับลักษณะข้อมูลที่ได้จากระบวนการผลิตจะมีลักษณะการแจกแจงที่คงที่ ดังนั้นนักสถิติจึงได้สร้างศาสตร์สถิติขึ้นอีกลักษณะหนึ่งเรียกว่า "

" ดังจะได้กล่าวในบทที่ 8

แบบฝึกหัดบทที่ 7

- 1) ให้ยกตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็นและแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นมาอย่างละ 1 ตัวอย่าง
- 2) อุตสาหกรรมแห่งหนึ่งต้องการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการผลิตของพนักงานที่ผลิตในแต่ละช่วงเวลา() ได้แก่ ช่วงเช้า บ่าย และ เย็น ในการสุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาครั้งนี้ควรใช้เทคนิคการสุ่มแบบใด พร้อมให้เหตุผลที่ใช้เทคนิคการสุ่มนั้น
- 3) ผู้จัดการฝ่ายผลิตของโรงงานผลิตน้ำผลไม้กระป๋องแห่งหนึ่งต้องการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ก่อนการส่งออก โดยน้ำผลไม้ที่จะตรวจสอบจะถูกส่งมาตามสายพานเรียงเป็นขบวนๆ ใน 6 ชั่วโมงจะมีน้ำผลไม้กระป๋องผ่านเข้ามาทั้งหมด 10,000 ขวด แต่ละขวดจะมีหมายเลขกำกับอยู่ที่ช่องของสายพาน ผู้จัดการฝ่ายจึงสั่งให้นายขยัน ซึ่งเป็นพนักงานที่จบจากภาควิชาสถิติ มหาวิทยาลัยแห่ง สุ่มตัวอย่างน้ำผลไม้กระป๋องมาตรวจ
 - 3.1) ในการสุ่มครั้งนี้ท่านคิดว่านายขยันควรใช้เทคนิคการสุ่มแบบใด พร้อมให้เหตุผล
 - 3.2) ถ้า ใช้ การสุ่มแบบมีระบบ โดยกำหนดสุ่มขึ้นแรกที่ช่องที่ 10 และจะสุ่มตรวจสอบทุกๆ 10 นาที จงหาว่านายขยันจะสุ่มตัวอย่างมาทั้งหมดกี่ขวดและได้หมายเลขอะไรบ้าง
- 4) จากข้อที่ 3) นายขยันต้องการหาค่าจำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มโดยใช้สูตรจากเทคนิคการสุ่มตัวอย่างในครั้งต่อไป จึงคำนวณหาค่าความแปรปรวนของข้อมูลที่สนใจเป็น 0.49 และต้องการให้ค่าประมาณกับค่าจริงต่างกันไม่เกิน 0.1 ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95 % นายขยันจะสุ่มตัวอย่างในครั้งต่อไปจำนวนเท่าใด ด้วยหลักการดังกล่าว
- 5) โรงงานผลิตขนมขบเคี้ยวจากมันฝรั่งแห่งหนึ่งต้องการตรวจสอบปริมาณน้ำตาลที่อยู่ในมันฝรั่งแต่ละชนิด โดยมันฝรั่งที่ทางโรงงานรับ กรมีอยู่ 3